

De laatste dag werden in de pleno-vergadering door de rapporteurs de gebeurtenissen en de essentialia van het besproken in de secties weergegeven. Hierbij kwam hun deskundigheid in de betrokken materie en ook hun kundigheid in het rapporteren goed uit. Op het verslag van iedere rapporteur werd door de voorzitters commentaar geleverd.

Het congres behoefde een sluitingswoord, dat werd uitgesproken door de ruim 70-jarige Indische oud-hoogleraar in de obstetrie Sir ARCOT MUDALIAR. Diens spreekvaardigheid, eruditie en bloemrijkheid van taal verkwikten allen die gedurende vier dagen tientallen uitsluitend vakvoordrachten hadden gehoord.

De Amerikaanse zin voor organisatie werd tot op de avond van het banket gevoeld. Er werd geborrelt van 19.00 tot 19.30 uur, vervolgens werden er 5 gangen elk in ongeveer 12 minuten verwerkt van 20.00 tot 21.00 uur en daarna voerden 6 sprekers ieder gedurende 5 minuten het woord. Om 21.30 uur was het banket ten einde.

Men vraagt zich altijd af, welk nut zulke bijeenkomsten hebben. Naast de bekende persoonlijke voordelen van kennismaking en uitwisseling van gedachten — die gewoonlijk niet tot zo'n positief resultaat leiden als men wel eens wil doen voorkomen — heeft een congres dat duidelijk een bepaald veld van belangstelling bestrijkt, het nut, dat men over zekere onderwerpen een algemene verzadigingsgraad van uitwisseling bereikt.

Hiermede is niet gezegd, dat het onderwerp is uitgeput, wel dat een onmiddellijke herbespreking geen zin heeft, tenzij er zich onverwachte ontwikkelingen zouden voordoen.

Een voorbeeld hiervan is het onderwerp „de inschakeling van studenten in het wetenschappelijk onderzoek”, met de bedoeling dit te zien als opleiding en tevens de mogelijkheid te hebben, hen te leren kennen voor een eventuele academische loopbaan. Hierover werd gesproken door drie ter zake kundige vertegenwoordigers van de Verenigde Staten, Canada en Zweden, waarop een discussie volgde. Weinig anderen hadden hiermede ervaring. In een halve ochtend werd het duidelijk, dat hier een desideratum bestond, dat er faciliteiten voor moesten bestaan en welke energie dit vergde van de opleider; bovendien dat grote voorzichtigheid geboden is om te voorkómen, dat jonge mensen gaan menen, wetenschappelijke onderzoekers te kunnen zijn, na een korte kennismaking met research-werk. Men wist nu tevens, waar dit systematisch werd toegepast en hiermede was dit onderwerp voor het ogenblik afgehandeld.

Een ander voorbeeld is de selectie van studenten. Dit onderwerp was een belangrijk onderdeel van de behandelde stof op de eerste conferentie. Hierover werd thans niet meer gerept.

Door de belangstellenden bijeen te brengen en hen zich te laten uitspreken is het mogelijk, rustig een mening te vormen, en zich ruim te oriënteren. Nu, dat is een congres over geneeskundig onderwijs wel waard. Natuurlijk zijn er ook tekorten aan te wijzen. Zo waren vele der medegedeelde rapporten niet meer — en konden ook niet meer zijn — dan een verslag over plaatselijke toestanden met betrekking tot het onderwerp der sectie.

Slechts een gering aantal mededelingen behandelde suggesties, of drong door tot de wezenlijke achtergronden van het onderwerp. Teleurstellend en naïef waren de mededelingen van hen die op wetenschappelijk gebied een wereldnaam hebben en derhalve hier waren uitgenodigd om hun visie te geven over medische educatie. Verfrissend door-dringend waren de opmerkingen van Israëliische en Duitse zijde in de plenaire sluitingszitting waarbij erop werd aangedrongen, dat gepoogd zou worden, op een volgende con-

ferentie meetmethodes en resultaten van bepaalde inmiddels beproefde onderwijsmethodes mede te delen.

De besproken onderwerpen verschijnen binnenkort compleet in het congresverslag.

Van Nederlandse zijde waren aanwezig: MERTENS (sectie IV) en ondergetekende (sectie I). Zij brachten eigen voordrachten en een voordracht van collega HULST (sectie III). De organisatie van het congres was in Amerikaanse handen en was ruim opgezet. Voor verschillende sprekers, ook van overzee, waren fondsen voor reis- en verblijfkosten ter beschikking gesteld. „Benefactores” van het congres waren behalve de grote farmaceutische concerns en de Rockefeller Foundation talrijke Amerikaanse medische organisaties en universiteiten.

Behalve de rechtstreeks op het congres betrekking hebbende bijeenkomsten waren er een technische en een wetenschappelijke tentoonstelling, demonstraties van „audio-visual aids in medical teaching” o.a. televisie, excursies naar medische centra en verzorgde sociale verpozingen.

Leiden, mei 1960

G. M. H. VEENEKLAAS

MEDEDELINGEN EN BEKENDMAKINGEN

FINANCIËLE STEUN VAN „DE DRIE LICHTEN”

De Stichting „De Drie Lichten” nodigt gegadigden uit, vóór 1 november a.s. hun aanvragen in te dienen bij haar secretaris.

Steun kan worden verleend aan Nederlandse artsen, ten behoeve van wetenschappelijk werk op medisch gebied. Zulk een steun betrefte bij voorkeur levensonderhoud van hen die een onderzoek zouden willen verrichten, doch daarvan door financiële omstandigheden worden weerhouden. Daarnaast komt ook in aanmerking het verschaffen van geld voor te maken onkosten, exclusief apparatuur. Voorts kan worden overwogen, iemand in de gelegenheid te stellen hulp personeel in dienst te nemen.

De aanvragen dienen een nauwkeurige omschrijving te bevatten van de doelstelling en vergezeld te gaan van aanbevelingen.

Leiden, september 1960
Boerhaavelaan 33

S. E. DE JONGH,
secretaris

INGEZONDEN

VERLOSKUNDIGE ERVARINGEN
BIJ DE HUIDAANDOENING, ONTSTAAN NA HET
GEBRUIK VAN „PLANTA”-MARGARINE

De belangstelling die thans bestaat voor de huidafwijking die misschien veroorzaakt wordt door de nieuwe „Planta”-margarine, bracht mij ertoe, onze ervaring op dit gebied te vermelden.

Op 23 augustus 1960 beviel op de verloskundige afdeling van het St. Joseph-Ziekenhuis te Eindhoven, een patiënte van 38 jaar. Het betrof hier een VIII-para, die à terme was en in obstetrisch opzicht geen bijzonderheden toonde. Van 14 tot 21 augustus had zij echter over het gehele lichaam een urticaria-achtige uitslag gehad, dat met sterke jeuk gepaard ging. De huisarts kende toen de mogelijke oorzaak nog niet en behandelde haar met Antallargan (mepyramine), waarmede weinig effect bereikt werd. De patiënte had geen temperatuurverhoging. Op 21 augustus, een week na het begin van de aandoening, had zij geen klachten meer en was de huidaandoening verdwenen. Alleen de krabeffecten waren nog zichtbaar. Vier dagen later beviel zij van een meisje van 3620 gram.

Spoedig daarna werden op de rechter wang van het kind een paar rode vlekjes zichtbaar. Hieraan werd uiteraard weinig aandacht besteed, doch de volgende ochtend bleek het hele lichaam bedekt te zijn met een urticaria-achtige uitslag, dat door de moeder zelf als identiek met haar eigen huidaandoening van een week geleden beschouwd werd. Ook bij het kind namen de verschijnselen spoedig af en op 28 augustus waren de laatste vlekjes bijna geheel verdwenen. Temperatuurverhoging heeft het kind niet gehad.

Een andere patiënte beviel op 26 augustus 1960 à terme van haar derde kind, een meisje van 3610 gram. De moeder had geen huidaandoening gehad, maar had, naar zij zegt, wel margarine gegeten. Op 27 augustus 's middags verschenen er bij het kind enige rode vlekjes op de romp; de volgende dag was het gehele lichaam bedekt met een urticaria-achtige uitslag, die volkomen geleek op die bij het eerste kind. De moeder van deze pasgeborene had dus zelf geen afwijkingen gehad voor de bevalling. De door mij geconsulteerde huidarts (Dr. F. WERZ) constateerde een kleinvlekkig erytheem met hetzelfde beeld als hij bij andere patiënten had gezien na het eten van „Planta“-margarine.

Het bloedonderzoek bracht in beide gevallen een eosinofilie aan het licht: (1) moeder 11, kind 10; (2) moeder 6, kind 12. Alle bloedbeelden waren licht tot matig toxisch.

Waarschijnlijk kan dus de oorzaak van deze aandoening via de placenta overgaan op het kind en daarbij dezelfde verschijnselen verwekken. In het tweede geval kan men veronderstellen, dat de moeder niet gevoelig was, doch de zuigeling wel; een mogelijkheid, die slechts geopperd mag worden.

Gezien de belangstelling, die deze aandoening thans geniet, leek het mij gerechtvaardigd, het bovenstaande te vermelden. Er zullen, naar ik vermoed, zeker meer soortgelijke gevallen zijn waargenomen.

Eindhoven, 29 augustus 1960 J. L. H. SPECKEN

INFANS MORTUUS IN UTERO

Met genoegen heb ik kennis genomen van de klinische les van Prof. Dr. W. P. PLATE (1960), waarin een steeds voor de vroedvrouw, arts, specialist weerkerend, moeilijk probleem van het in utero gestorven kind, voortreffelijk uiteengezet wordt.

Als aanvulling zou ik uit mijn ervaring nog willen vermelden het symptoom dat de zwangeren in die gevallen zo vaak aangeven, nl. een metaalsmaak in de mond.

Het heeft mij altijd getroffen, dat dan de foetus ook moeilijk is af te tasten, en dat er geen ligging is te bepalen, hetgeen eerst wel het geval was. De omtrek van de buik is veelal verminderd in plaats van vermeerderd. Moge deze klinische les in een nieuwe druk van het *Nederlands Leerboek der Verloskunde* verwerkt worden.

Literatuur: PLATE, W. P. (1960) Infans mortuus in utero. *Ned. T. Geneesk.* 104, 1709.

's-Gravenhage, 6 september 1960

G. J. LUBBERS

BERICHTEN

BUITENLAND

Afghanistan

Cholera. — De Wereldgezondheidsorganisatie ontving bericht van 24 cholera-gevallen (met 9 sterfgevallen), voorgekomen te Kandakar in de week eindigende op 20 augustus. Sinds 1930 was cholera niet in Afghanistan waargenomen. De ziekte is ingevoerd uit Quetta, West-Pakistan, een plaats waarmede Kandakar rechtstreeks door de lucht is verbonden. Het Haffkine-Instituut te Bombay zond choleravaccine (*WHO Press*, 25 augustus 1960).

Duitsland

Verhoogde zuigelingensterfte in de derde levensmaand. — In Duitsland en Oostenrijk vindt men als nieuw verschijnsel een stijging in de sterftelijn van de 0-jarigen, die zich beperkt tot de derde levensmaand, in het bijzonder bij meisjes. Men meent het te kunnen afleiden uit een toename van het aantal gevallen van interstitiële pneumonie. Als argument voert men in de eerste plaats aan, dat deze vorm van pneumonie frequenter is bij meisjes en voorts dat deze ziekte zelden voorkomt in Scandinavië, Engeland en de Verenigde Staten, landen waar de sterftetop in de derde levensmaand ontbreekt. Bij statistische beschouwingen van het onderwerp wijst men ook op de mogelijkheid, dat het welbekende hoge sterftecijfer van zuigelingen van ongehuwde moeders zich laat gelden. De bevolking van tehuizen voor zuigelingen bestaat voor een belangrijk deel uit onwettige kinderen en is meer aan onderlinge besmetting blootgesteld dan normaal gehuisveste kinderen (*J. Amer. med. Ass.* 6 augustus, bl. 1613).

Het toezicht op de radioactiviteit. — Het Bondsministerie van atoomenergie en waterhuishouding deelde over het ambtelijke toezicht op de gezamenlijke radioactiviteit het volgende mede. Van lucht wordt deze op 12 plaatsen gemeten, van neerslag op 18 plaatsen, van oppervlaktewater op 90 plaatsen, van modderproeven op 15 plaatsen, van drinkwater en gebruikswater op 12 plaatsen. Vier landbouwinstututen controleren het strontium-90-gehalte van de grond met ongeveer honderd proeven per jaar. Voorts wordt strontium-90 in 150 over het gebied van de Bondsrepubliek verspreide melkerijen geregeld nagegaan. Bij deze routineonderzoekingen voegen zich de bepalingen van de totale radioactiviteit en van strontium-90, die in enige ambtelijke en niet-ambtelijke laboratoria worden verricht. In de nabijheid van instellingen die bij atoomenergie zijn betrokken, gelden bijzondere maatregelen van toezicht (*Dtsch. med. Wschr.* 1960, bl. 1513).

De leeftijd van de menarche. — De jongste onderzoeken over het gemiddelde tijdstip van de eerste menstruatie in verschillende wereldstreken bevestigen de onjuistheid van de mening, dat vrouwen in warme klimaten vroeger rijp worden dan in gematigde of koele klimaten. Een schatting bij Indiase vrouwen gaf slechts een gering verschil met Engelse cijfers (13,4 jaar tegen 13,6 of 13,7 jaar), terwijl in Nigeria een gemiddelde van 14,2 werd genoteerd. In het algemeen kan men zeggen, dat de leeftijd van de menarche weinig invloed ondergaat van ras, klimaat en van sociale en economische omstandigheden. Daartegenover stelt men de in verschillende landen verkregen uitkomst, dat genoemde leeftijd in de loop van korte tijd sterk is verlaagd; deze zou in het midden van de vorige eeuw in Europa 17 jaar hebben bedragen (*Brit. med. J.*, 30 juli, bl. 369).

Schotland

Nieuw neuro-chirurgisch ziekenhuis. — Te Edinburg werd een nieuw ziekenhuis voor neuro-chirurgie in gebruik genomen. Tal van specialisten uit verschillende delen van de wereld waren bij de opening tegenwoordig en roemden bijzonderheden van bouw en installaties (*Rif. med.* 1960, bl. 904).

Verenigde Staten

Alcoholics Anonymous. — In California's Long Beach Memorial Stadium waren onlangs 15.000 mannen en vrouwen bijeen: gewezen alcoholisten met familieleden en „well-wishers”, ter viering van de 25e verjaardag van Alcoholics Anonymous. De anonymus BILL W., president en